

Motion till riksdagen 2017/18:1026

av **Désirée Pethrus (KD)**

Fikru Maru och situationen i Etiopien

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppmärksamma Etiopien på att leva upp till sina åtaganden utifrån landets ratificeringar av internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, internationella konventionen mot korruption och internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta upp situationen för journalister i allmänhet men specifikt också i Etiopien inom FN, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över biståndet till Etiopien, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen och UD ska göra allt som står i deras makt för att Fikru Maru ska frigges och få vård och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företrädare för Sveriges regering bör besöka Fikru Maru i hans fängelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Med sina 100 miljoner invånare sägs Etiopien vara en av de snabbast växande ekonomierna i Afrika och drar till sig avsevärda utländska investeringar, utöver jordbruk, byggnadsverksamhet och industri även omfattande utvecklingsprojekt såsom anläggandet av dammar för vattenkraftverk och plantager. Landet arrenderar också i stor skala ut mark, ofta till utländska bolag. Under det gångna årtiondet har landet i snitt haft en tillväxttakt på 10 %. Trots detta är Etiopien fortfarande ett av de fattigaste länderna, med en BNI per capita på 632 US-dollar. Landet kom på 173:e plats av 187 i FN:s index för mänsklig utveckling 2014.

Sverige är en betydande biståndsgivare till Etiopien. Inom ramen för den antagna strategin för åren 2016–2020 har stödet ökat till Etiopien. Under våren 2016 meddelade regeringen att man fördubblade stödet från 100 till 200 miljoner kronor. På Sidas hemsida kan man se att biståndet under 2016 motsvarade cirka 400 miljoner. Biståndet går framförallt ut på att stärka mänskliga rättigheter och att förebygga natur- och klimatkatastrofer. Det humanitära arbetet i samband med svältkatastrofen har också ökat. Men situationen vad avser mänskliga rättigheter och demokrati har dessvärre inte förbättrats trots stort bistånd från det internationella samfundet. Sverige bör därför se över sitt bistånd till Etiopien.

Undantagslagar i Etiopien har nyligen upphävts. Dessa infördes förra året efter oroligheter som – enligt en statligt sanktionerad utredning i april – krävde 669 liv. Det som utlöste protestvågen som började redan under 2015 är staden Addis Abebas geografiska tillväxt på bekostnad av människors bostäder och mark, vilket väckt oro inom flera folkgrupper.

Undantagstillståndet gav polisen rätt att bland annat visitera misstänkta och genomföra husrannsakingar utan domstolsbeslut. Etiopiens mötesfrihet inskränktes och människor kunde hållas frihetsberövade utan rättegång. Även diplomatkåren drabbades då de inte fick röra sig mer än fyra mil från huvudstaden Addis Abeba utan specialtillstånd.

Etiopien, i praktiken en enpartistat, har i årtal kritiserats för att använda undantagstillstånd och anti-terrorlagar för att slå ner på politisk opposition, människorättsaktivister och journalister. Särskilt situationen för fängslade journalister bör ges ökad uppmärksamhet. Regeringen bör ta upp situationen för journalister i allmänhet men specifikt också i Etiopien, inom FN. Etiopien har genom att ratificera konventioner som Internationella konventionen mot korruption och Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR) förbundit sig att agera med respekt för medborgerliga och politiska rättigheter på ett sätt som idag inte sker.

Etiopiens situation är allvarlig avseende mänskliga rättigheter. I detta sammanhang kan fängslandet av den svensk-etiopiske kardiologen dr Fikru Maru ses. Sedan 2013 har han suttit fängslad i Etiopien på högst tvivelaktiga grunder. Han har tidigare varit ansvarig för driften av Etiopiens första hjärtsjukhus i Addis Abeba.

Fikru Maru är sedan över 4 år frihetsberövad i etiopiskt fängelse. Han har diabetes och förhållandena i fängelset är mycket undermåliga, varför hans situation är mycket allvarlig. Det mesta tyder på att Fikru Maru har hamnat i en politisk vendetta i Etiopien där man försöker komma åt en minister som tidigare har varit tullminister. I oktober 2016 dömdes Fikru Maru till fyra år och åtta månaders fängelse. Men senare ogiltigförklarades vittnesmålen som låg till grund för domen. I maj 2017 kom beskedet att han friats från åtalpunkter om mutbrott. Men friandet innebar inte att han släpptes från fängelset. Nya anklagelser har istället kommit om terroristbrott, som går ut på att Fikru Maru skulle ha uppviglat till uppror i och utanför fängelset.

Rättegångsprocessen återupptogs i början av sommaren men ajournerades efter en kort tid. Enligt den etiopiska rätten ska förhandlingarna återupptas i januari 2018.

Det saknas en tydlighet från svenska statsråd vars besök i Etiopien under Fikru Marus tid som fängslad varit mycket frekventa. I synnerhet under den tid som ledde till att Sverige erhöll en plats i FN:s säkerhetsråd. Statsministern kallade under sitt tredje besök i Etiopiens huvudstad Addis Abeba för sitt ”andra hem”. Det förpliktar, att agera för en fungerande rättsstat.

I samband med rättsprocessen och fängslandet av de svenska journalisterna Martin Schibbye och Johan Persson agerade den dåvarande regeringen med diplomatisk närvaro vid alla rättegångar. Men också med offentliga uttalanden och samråd med Europeiska unionen och USA samt genom att statsminister Fredrik Reinfeldt träffade den etiopiske premiärministern personligen och adresserade de fängslade svenskarnas situation. Dåvarande utrikesminister Carl Bildt träffade dessutom personligen de båda svenskarna under tiden de var fängslade. Den diplomatiska närvaron var inledningsvis svag för Fikru Maru. Efter olika påtryckningar fungerar den nu bra.

Fikru Maru är född och uppvuxen i Etiopien men svensk medborgare sedan 34 år. Han är en av Sveriges främsta kardiologer/hjärtspecialister. Han har grundat och byggt upp Addis Cardiac Hospital i Etiopien, Etiopiens första specialistsjukhus för hjärt- och kärlsjukvård. Det startades 2006 i samarbete med Swedfund, svenska statens riskkapitalbolag för investeringar i bolag och fonder i utvecklingsländer. Han är sedan 2012 verksam vid Hudiksvalls sjukhus som hjärtspecialist men har tidigare bland annat arbetat på sjukhus i Stockholmsområdet och är en uppskattad läkare.

Flera svenska hjärtläkare har tidigare rest ner till Etiopien i team för att utföra hjärtoperationer, och läkare från Etiopien har fått komma till Sverige för utbildning.

På grund av svensk inaktivitet under de första fem månaderna då Maru satt häktad, missades tillfället för svenska myndigheter att utverka en snabb lösning. Den uppmärksamhet och det engagemang som Sveriges tidigare regering visade i fall som Schibbye/Persson skulle göra stor skillnad för att ändå pressa fram en behandling av Fikru Marus fall i rättsprocessen. Schibbye och Persson satt 438 dagar i Kality-fängelset. Fikru Maru har nu suttit fängslad i över fyra år! Han har diabetes och behov av mediciner. Förra året kollapsade hans lunga, vilket han till slut fick operation för via ett svenskt läkarteam.

Det är viktigt att Fikru Maru får både ett socialt och moraliskt stöd i ett läge där vi vet hur svår situationen är i etiopiska fängelser. Den senaste tiden har svenska medier alltmer uppmärksammat hans fall, vilket är välkommet.

Fikrus fall har nu tagits upp ett otal gånger och familjens förtvivlan är förstås stor liksom Fikru Marus. De förhållanden som råder i etiopiska fängelser är inte som i Sverige. Hans hälsa är nu skör med exempelvis diabetes och hjärtproblem.

Den politiska situationen i Etiopien har varit orolig den senaste tiden. Och den humanitära situationen är allvarlig då en stor hungerkatastrof slagit hårt mot Etiopien.

Nu måste regeringen och UD göra allt som står i deras makt för att Fikru Maru ska få en rättssäker dom så att han snarast kan frigges och få vård.

Regeringen måste engagera andra internationella personer som kan verka för Fikru Marus snara frigivning. Utöver att företrädare för regeringen själva i samband med besök i landet ger sig tid att besöka Fikru Maru i hans fängelse måste också den svenska ambassaden göra allt som står i dess makt för att ge stöd på alla sätt under tiden som han är fängslad.

Désirée Pethrus (KD)